QVÆSTIO MEDICA

QVODLIBETARIIS DISPVTATIONIBVS MANE DISCVTIENDA

IN SCHOLIS MEDICORVM DIE IOVIS V. IANVARII.

M. LVDOVICO MORIN, Doctore Medico, Præſide.

An Naturæ Morborum Medicæ?

NATVRA quæ hoc in univerſo ſuas magnificè expandit opes nunquam magis mirabilis videtur, quàm in humano fabricando corpore, quod ut omnium quæ producit compendium pto ſuâ liberalitate ac potentiâ multiplici facultatum ſupellectile, ut omne actionum genus exercetet, inſtruxit, adornavit. Inde homo plus ſolus agir quàm cærera animantia, vivit, ſpirat, ſentit, appetit, moverur, quod planris & brutis commune: ſed quod majus eſt, cogitat, ratiocinatur, judicat, meminit, quæ ſunr mentis dona, quæque divinam omninò deſignant originem. Hac in dignitate ſemel conſtitutus, ſemper ſtatet poſſeſſor integer, niſi humorum qui totum corpus alunt, fovent, lambunt, perturbatione quandoque percelleretur tam nobilis machina, & tàndem longè minori artificio quàm cùm conſtructa eſt deſtrueretur. Enimverò humores amici quandiù debitis ex æquo adminiſtrantur & uniuntur qualitatibus, ut & infenſiſſimi ubi impetuoſiùs feruntur, ubi ſalſedine, amarore, acredine plus quàm par eſt violantur & armantur. At adversùs noxas ab humoribus vel etiam aliunde importatas ſæpè ſola valet natura cuique corpori peculiaris, quæque aliud nihil eſt æſtimanda, quàm harmonia & concentus motus & quietis ab ipſo corde ut à pendulo maximè pendentis.

HVMORVM motus certâ quâdam definiuntur periodo, à quâ dies critici ſuam bonitatem aut maliriam obtinent. Ad tegulas naturæ, hoc eſt, prout convenit corpori, motus ſe habens, ab omni labe tuetur ipſum in quo regitur corpus, ut vindex & aſſertor primùm poſitæ ſanitatis. Nempe quidquid humoribus convolvitur ipſis non accommodum, quidquid vitij parti cuilibet inurirur, ſupremo humorum motu ut omnium moderarore, diſſipatur, evaneſcit, retunditur, non ſecus ac aquæ rivus, aur aquarum ſumma potentia quidquid ſibi innatar alterius indolis, ut paleas, feſtucas, ligna, trabes, ad margines amandat. Iam quoniam omnium liquidorum peculiaria ſunt officia, & ſuus unicuique motus à denſitate & tenuitate promanans, in bile velocior, in ſucco melancholico lentior, in pituitâ lentiſſimus, moderatus in ſanguine: Ex tantâ motuum varietate, unicus enaſcitur omnibus aliis proportionatus; cùmque ſurſum & deorſum feruntur, ſi quid virij contraxerint, quilibet ſuo redditur loco, meatibus aditum aperientibus, tecludentibus exitum. Quæ ſecrerio, ur & aliæ functiones, ab intimâ pattium ſtructurâ expectanda ſolùm eſt, adjuvante ſanguinis αἰωρεᾷ. Humorum ſcilicet commotæ & agitatæ particulæ diriguntur à viarum quas ſubeunt anfractibus, necnon aëreâ illa cerebri ſubſtantiâ, quæ à ſummo in netvos convolat, licèt impetu propriæ indoli planè contrario. Horum omnium tàm atcta ſocietas eſt, ut in mutuam ſemper vigeant conſervationem, & ita à ſe mutuò pendent, vix ut alterum abſque altero ſtare queat.

HIS tot & tantis commodis quandiù gubernatum corpus floret, tandiù incotruptâ fruitur ſanitate. Verùm illa offenditur multis undiquaque incutrentium morborum inſultibus, in quos minima humorum injuria, partium malâ affectione, vel etiam ſpirituum errote neceſſariò labitur. Vitioſa materia, ſuis legibus violatis, quaſi ſubortâ ſeditione, modò in partem ſe ſe expandit, ibique ſtabulatur, modò vitæ arcem turbulenrer impetit, quam vario agitat ſuccuſſu pro diverſo humorum genio, à quo omne febrium genus enaſcitur. Febrilis fomes in corde accenſus omnium ruinam machinatur, flammas quocunque fert, & nimio motu liquat pinguia, carnes conſumit, & fibras carnium fundamenta diſrumpit; unde non ſolius cordis, ſed & totius corporis hic morbus eſt dicendus. At quas ſtrages non edit in parte reconditus contra propriam ſortem humor? Certè ubi per propria vaſa non vehitur, ſtationem ſuam alio compenſat motu. Namque quieſcendo pro indole ſolet lædere; in mammis & ùtero carcinomata pertinaciores affectus progenerat, in glandulis choiradas, in articulis tophos, gulæ & veneri deditorum in ſenectute grande ſupplicium. Quandoque humor ſtagnans completè putridus, & partem ipſam inficit, & remotiores tetrâ & ſubtili anathymiaſi, quod omnium eſt malorum gtaviſſimum, in tanti infortunij conſortium trahit. Cùm ſpirirus ſine regulâ feruntur, ut ventus arbotes eradicans, ὁλομελῆν ſuccutit & convellit. Licèt hic motus conſumptâ causâ ſtatim evaneſcat, aliàs perſeveratutus, ſi à viâ labefactatâ, quod in tremore contingit, ottum habetet. Denique quot modis miſcentur humores, tot morborum fotmas efficiunt; adeò multiplex morbus pro unâ ſanitate.

IN his retum anguſtiis fatigata & oppreſſa natura, licèt omnium cauſa, brevi ſuccumberet, niſi tanto onere aliquantulùm levaretur. Quid ergo agit Medicus venæ ſectione & ſplendido remediorum apparatu? In auxilium laborantis venit. Illa quaſi novis viribus acquiſitis alacriùs ad obicem expellendum aſſurgit, motuum ertores, ſpirituum aberrationes, humotum vitia, quantâ poteſt vi emendat, reſtituit, reſarcit. Hæc quæ tota motus eſt, omnia ad motum revocat; quæ ſopita, lenta, pigra, concitat, quæ vehementiora retinet; craſſa & denſa liquat, liquidiora & fluidiora conſtringit, clauſa reſerat, aperta occludit; uno vetbo, ſi modò juvetur, rem totam ad priſtinum reducet ſtatum, & quæ damna agitante morbo perpeſſa eſt, majoti lucro reparabit. Hinc Medicus naturæ adminiſter, non artifex, quâ parte illi fit injuria & atrendit & occurrit. Nam larga ſanguinis miſſione materiæ offendentis molem προχείρως imminuit, ut illa adversùs minotem noxam potentior evadat; carharticis quoque onus quo premitur foras extrahitur. At cathartici vis nulla, niſi calore ſuſcitetut ad officium; illud ab univerſo corpore accerſit peccantes & vitioſos humores, nec eſt neceſſe ur ad intimas penetret cavitates: quidquid enim eſt in corpore, ſi modò fluat, ad exitum tendit, cùm ejus aliqua pars ſecernitur, quo ſanè modo venæ ſectio ab omnibus evocat parribus. Hoc ἡγεμονικῷ remedio pro ſcopo multoties celebrato, plus natura valet, & amiſſum purpureum liquorem ſenſim reſtaurat propriis inſttumentis; ſola namque ſuas viatum ambages novit, quamvis ἀδίδακτος, & debitam liquoribus temperiem. Nec ſperes ſanguinis inopiam aut pattium offenſiones, ſanguinis ab animali in venas transfuſione cotrigi & retardari: Crudele remedium à quo multa proveniunt incommoda: quomodo enim id pattibus accommodari poteſt, quod non partium τύπῳ ſit apparatum? Temerè laboras in contrahendis natutæ operibus.

IVRE itaque natura omnium princeps, omnium moderatrix & omnium victrix habenda eſt. Ab hac Medicus, ſi ſapienter & pto dignitate agat, omnes ſuas leges nanciſcitur. Nihil priùs movet quàm illam ad motum ptoclivem obſervarit, quàm illa ſuperante calore vim morbi fregerit, quàm ſui conatus manifeſta dederit ſigna. Hanc ſequirur euntem, non prætervolat: quid illa expoſtulat concedit. Quæ tamen ſponte fieri animadvertit, eaatte aſſequi conatur, nec ullus in conſilio error, & opus adimplet, ſi modò illud cum narurâ inchoat; illa ſecùs repugnax, ferox, effera. Sæpe non expectatâ remediorum ope in ſui vindictam luculentiori motu prorumpit, cum urinis, ſudoribus, aut illicò majori ſubortâ hæmorrhagiâ aut diarrhæâ, amandat quod ſibi nocet, hiſque magnis ſalutaribus exetcendis operibus certos ſibi deſtinat dies. Nunquam illa majori pompâ ſuam exerit potentiam, quàm in morbis acutis: humorum ferocientium indolem mitigat, refrænat imperum, cavitates amico & ad obſequium facili replet ſpiritu, fugato mendaci; his modis fluentem humorem cohibet, incuneatum concoquit & reſolvit, & ab iis incommodis à quibus ſummum periculum, citò & intra breve rempus ſe ſe expedit. Quinetiam, quod non ſaris mirere, ſordidè hiantia ulcetum ora concludit, fœdas contuſiones delet, ferro inflicta vulnera conſtringit; & ſi quid deeſt pro magnificentiæ penu iterum generat. Iuvetur illa quantùm volueris, an minùs illius vigori debetur victoria, quæ ſola ſæpius ſoſpitalis eſt? Quodcunque obtuleris auxilium, niſi ex primæ motricis imperio, error eſt & noxa irreparabilis, ſatiùſque eſt hanc ſibi dimittere, quàm intempeſtivè irritare; primum ſalutis momentum à naturâ, & non rarò deſperatis rebus, dum victa creditur, vincit.

Ergo Natura Morborum Medicæ.

DOMINI DOCTORES DISPVTATVRI.

M. Ludovicus Gallais.
M. Franciſcus Goüel.
M. Petrus Creſſé.
M. Petrus le Large, Primarius Luſitanorum Reginæ Medicus.
M. Antonius Ioannes Morand.
M. Michaël Denyau.
M. Stephanus le Gaigneur.
M. Petrus Bourdelot, Primarius Reginæ Suecorum Medicus.
M. Carolus le Breton.

Proponebat Lutetiæ GVILLELMVS PETIT, Conſtantienſis, A. R. S. H. M. DC. LXVIII.